

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Pentru modificarea Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.111/2018”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Banca Națională a Moldovei
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Pentru modificarea Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.111/2018” (în continuare – proiectul hotărârii) este elaborat în temeiul art. 64 și 65 din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.434-439, art.727). Proiectul hotărârii transpune prevederile cadrului european aferent riscului de credit conform abordării standardizate (Regulamentul (UE) nr.575/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit, <i>așa cum a fost modificat prin</i> Regulamentul (UE) nr.2024/1623 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 în ceea ce privește cerințele referitoare la riscul de credit, riscul de ajustare a evaluării creditului, riscul operațional, riscul de piață și în ceea ce privește pragul minim privind cerințele de capital).
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Proiectul hotărârii a fost elaborat în contextul angajamentului Băncii Naționale a Moldovei de aliniere a cadrului normativ în domeniul bancar la acquis-ul Uniunii Europene, conform Anexei A la Cluster-ul 2 „Piața internă”, Capitolului 9 „Servicii financiare” din Programul național de aderare a RM la UE pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025. Proiectul hotărârii are drept obiectiv actualizarea cadrului de reglementare secundar privind determinarea valorilor ponderate la risc ale expunerilor în scopul calculării cerințelor de fonduri proprii ale băncilor pentru riscul de credit, conform noului cadrul al UE - Regulamentul (UE) nr.575/2013, echivalent standardelor Basel III. În conformitate cu Comitetul Basel pentru supravegherea bancară, s-a constatat că, abordarea standardizată utilizată în prezent pentru riscul de credit (SA-CR) nu este suficient de sensibilă la riscuri, ceea ce conduce la evaluări inexacte – fie prea ridicate, fie prea scăzute – ale riscului de credit calculate în scopul determinării cerințelor de fonduri proprii. Astfel, dispozițiile referitoare la SA-CR au fost revizuite pentru a asigura o mai mare sensibilitate la risc a acestei abordări din perspectiva mai multor aspecte-cheie.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul hotărârii prevede recalibrarea ponderilor de risc în conformitate cu standardele Basel III.

Tratamentul riscului de credit din punctul de vedere al ponderii de risc aplicabile expunerilor față de băncile care nu beneficiază de un rating devine mai granular și este decuplat de cel aferent administrației centrale a jurisdicției în care este stabilită banca debitoare. Această schimbare reflectă faptul că nu se mai presupune existența unui sprijin public implicit acordat acestor bănci.

Proiectul hotărârii se completează cu clasa de expuneri din titluri de datorii subordonate și expuneri sub formă de obligațiuni garantate.

Proiectul prevede aplicarea unui tratament mai riguros al ponderii de risc pentru a reflecta riscul mai ridicat de pierdere asociat expunerilor din titluri de datorie subordonate și din titluri de capital în comparație cu expunerile din titluri de datorie și pentru a preveni arbitrajul de reglementare între portofoliul bancar și portofoliul de tranzacționare.

Pentru expunerile garantate cu bunuri imobile locative și expunerile garantate cu bunuri imobile comerciale, în conformitate cu standardele Basel, proiectul hotărârii prevede abordări mai sensibile la risc pentru a reflecta mai bine diferitele modele de finanțare și diferitele etape ale procesului de construcție. Standardele Basel III fac distincție între expunerile în cazul cărora rambursarea depinde în mod semnificativ de fluxurile de numerar generate de bunul imobil și cele pentru care această dependență nu există. Prima categorie de expuneri ar trebui să facă obiectul unui tratament specific de ponderare a riscului, astfel încât să reflecte cu mai multă acuratețe riscul asociat expunerilor respective și să asigure o mai bună aliniere cu tratamentul aplicabil bunurilor imobile generatoare de venituri, în cadrul abordării bazate pe modele interne de rating.

Din cauza lipsei de sensibilitate la risc a tratamentului actual al finanțării speculative a bunurilor imobile, cerințele de fonduri proprii pentru expunerile respective este substituit cu un tratament specific pentru expunerile aferente achizițiilor de terenuri, dezvoltării și construcțiilor, care cuprinde creditele acordate societăților sau entităților cu scop special care finanțează orice achiziție de terenuri pentru dezvoltare și construcție sau dezvoltare și construirea oricăror bunuri imobile locative sau bunuri imobile comerciale.

În conformitate cu standardele Basel III, proiectul hotărârii stabilește norme pentru un tratament diferențiat al expunerilor de tip retail reînnoibile care îndeplinesc un set de condiții de rambursare sau de utilizare capabile să le reducă profilul de risc. Aceste expuneri sunt definite ca expuneri față de tranzactori.

Totodată, expunerilor față de una sau mai multe persoane fizice care nu îndeplinesc toate condițiile pentru a fi considerate expuneri de tip retail li se atribuie o pondere de risc de 100 % în cadrul clasei retail potrivit abordării standardizate.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Proiectul hotărârii a fost elaborat în scopul alinierii cadrului normativ național la cel aplicabil în Uniunea Europeană. Prin urmare, analiza unor opțiuni alternative nu se justifică.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Nu este aplicabil
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Nu este aplicabil
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Proiectul hotărârii va conduce la perfecționarea reglementărilor interne, armonizate cu cadrul UE, echivalent standardelor Basel III, aferente tratamentului riscului de credit potrivit abordării standardizate. Implementarea noului cadru va impune băncilor să adopte o abordare mai granulară și prudentă în privința riscurilor de credit și să mențină rezerve de capital corespunzătoare pentru a face față expunerilor riscante. Deși acest lucru ar putea crește cerințele de capital pentru anumite clase de expuneri, cum ar fi cele provenind din titluri de capital, sau pentru noile clase de expuneri (sub forma datoriilor subordonate și obligațiunilor garantate), scopul principal este de a asigura o mai mare stabilitate financiară și de a preveni riscurile sistemice, protejând astfel integritatea pieței financiare. Aceste reglementări sunt menite să asigure că băncile sunt mai bine pregătite să facă față crizelor economice și volatilității pieței.
4.4. Impactul social
Nu este aplicabil
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificate

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională La nivelul Uniunii Europene, a fost adoptat Regulamentul (UE) nr.575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, care are drept obiectiv instituirea unui cadru juridic aferent cerințelor prudențiale pentru instituțiile de credit. Prin prisma Regulamentului (UE) nr.575/2013, în proiectul hotărârii au fost transpuse prevederile articolelor 111-141, 430a, 501, 501a din Regulamentul dat, care au drept scop stabilirea metodelor de determinare a valorilor ponderate la risc ale expunerilor în scopul calculării cerințelor de fonduri proprii ale băncilor pentru riscul de credit, conform abordării standardizate. În acest context, potrivit prevederilor art. 31 alin.(4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (în continuare – Legea nr.100/2017) a fost elaborat tabelul de concordanță al Regulamentului (UE) 575/2013 (articolele 111-141, 430a, 501, 501a), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2024/1623.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE În contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova în procesul de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene, se impune transpunerea totală a dispozițiilor Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012. Necesitatea acestor măsuri normative derivă din obligația de aliniere la standardele europene în materia cerințelor prudențiale pentru bănci.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor <i>Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional</i>, proiectul hotărârii urmează a fi supus consultării publice, prin plasarea pe pagina web a BNM (www.bnm.md), în compartimentul „Legislație”, rubrica „Transparența decizională”. În baza propunerilor și obiecțiilor părților interesate se va întocmi sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul hotărârii.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de hotărâre, însoțit de tabelul de concordanță, se va expedia Centrului de Armonizare a Legislației în vederea efectuării expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, conform prevederilor art.34 alin.(1) și art.35 din Legea nr.100/2017. Totodată, în temeiul art. 11 alin. (3³) din Legea nr.548/1995 se va solicita o opinie cu caracter consultativ din partea Ministerului Justiției.

Conform art.36 alin.(5) din Legea nr.100/2017, proiectul hotărârii a fost supus expertizei anticorupție în cadrul Băncii Naționale a Moldovei, în urma căreia factori și riscuri de corupție nu au fost identificate.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul hotărârii nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al actelor normative cu care se află în conexiune. Aprobarea proiectului hotărârii nu conduce la necesitatea modificării altor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În scopul asigurării continuității activității în condițiile conformării prevederilor Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit potrivit abordării standardizate, se propune intrarea în vigoare a proiectului hotărârii începând cu iulie 2026.